

Att stödja investeringar i kunskapskapital, tillväxt och innovationer

Sammanfattning på svenska

Innovation är en nyckel till framgång för företagen, men innovationernas ursprung förändras. Dagens företag riktar blickarna bortom forskning och utveckling (Fo&U) för att driva på nytänkandet. De investerar i en lång rad av immateriella tillgångar, exempelvis data, mjukvara, patent, mönster, organisationsprocesser och företagsspecifika kompetenser. Dessa immateriella tillgångar utgör s.k. kunskapsbaserat kapital.

I många OECD-länder har företagens investeringar i kunskapsbaserat kapital under ett antal år ökat snabbare än investeringarna i materiella anläggningstillgångar som maskinutrustning och byggnader. I några länder överstiger faktiskt numera företagsinvesteringarna i kunskapsbaserat kapital investeringarna i materiella tillgångarna i signifikant grad, och investeringarna i kunskapsbaserat kapital har generellt sett visat sig relativt motståndskraftiga under den globala krisen.

Dock, hur mycket bidrar det kunskapsbaserade kapitalet till tillväxten, och skulle det kunna göra ännu mer? Den här översiktens syfte är att redovisa belägg för det kunskapsbaserade kapitalets ekonomiska värde och att bidra med förslag hur man kan övervinna de därur härrörande svårigheterna med avseende på innovationsbeskattning, företagande, konkurrens, företagsredovisning och immaterialrättsliga förmögenhetsrätter.

Viktigaste resultat

- Företagens investeringar i kunskapsbaserat kapital stimulerar tillväxt och produktivitet. Studier avseende EU och USA visar att investeringar i kunskapsbaserat kapital bidrar med 20 till 34 procent av den genomsnittliga ökningen av personalproduktiviteten.
- Kunskapsbaserat kapital ändrar förutsättningarna för företagens möjligheter att bli konkurrenskraftiga. Inom bilindustrin, t.ex., tar mjukvaran en allt större del av utvecklingskostnaderna för nya modeller, där toppklassbilarna är beroende av miljontals datakodrader.
- Länder som investerar mer i kunskapsbaserat kapital är även effektivare när det gäller att styra över resurser till innovationsbranscher. Mäter man detta som andel av BNP, investerar USA och Sverige ungefär dubbelt så mycket i kunskapsbaserat kapital som Italien och Spanien, och patentsökande företag i USA och Sverige lockar till sig fyra gånger så mycket kapital som liknande företag i Italien och Spanien.
- När multinationella koncerner i skatteplaneringssyfte praktiserar gränsöverskridande factoring, skulle den generella skattelättnaden mycket väl vara större än vad regeringarna förutsåg när de utformade sina Fo&U-incidenter. Länder kan eventuellt förlora skatteintäkter på inkomsterna från subventionerad Fo&U och även förlora inhemska kunskapsstillskott, som sammanhänger med produktionen. Vi behöver också inse risken att ländernas ökande användning av skattelättnader för att stimulera Fo&U skulle kunna öka storleken av förlorade skatteintäkter utan motsvarande innovationsökning.

- Vidare kan företag utanför de multinationella koncernerna - ofta små och nystartade företag - hamna i ett ofördelaktigt konkurrensläge i förhållande till de multinationella koncernerna när det gäller att bedriva och utnyttja Fo&U. Därtill behövs ett bredare statistiskt underlag för att beräkna omfattningen av de intäkter som styrs över till låg- och nollskatteländer via de multinationella koncernernas skatteplanering, bl.a. under medverkan av kunskapsbaserat kapital.
- Branscher grundade på kunskapsbaserat kapital skapar nya frågeställningar för konkurrenslagstiftningen, särskilt i den digitala ekonomin, där konkurrensbilden i några avseenden avviker från den i andra sektorer.
- Immaterialrättsliga förmögenhetsrätter är ett allt viktigare ramvillkor för investeringar i kunskapsbaserat kapital. Immaterialrätten har dock inte alltid hållit jämna steg med den tekniska utvecklingen; så t.ex. var många upphovsrättssystem utformade för en värld av papper och tryck och kan ha en hämmande effekt på nya digitala tjänster.
- En jämförelse mellan länderna visar ett positivt samband mellan företagets marknadsvärde och investeringar i kunskapsbaserat kapital. Koncernredovisningarna tillhandahåller dock begränsad information om bolagens investeringar i kunskapsbaserat kapital. Detta kan blockera koncernens finanspolicy och störa den övergripande koncernstyrningen.
- Bättre förståelse av innovationernas förutsättningar och utvecklingsmöjligheter och en effektivare policy kräver mer finslipade instrument för mätning av det kunskapsbaserade kapitalet samt gemensamma mätningsriktlinjer.
- Företagens ökande investeringar i kunskapsbaserat kapital gör det ännu viktigare att åstadkomma en genomtänkt personalpolitik. Humankapitalet är det kunskapsbaserade kapitalets grund: Mjukvara, t.ex., är i allt väsentligt ett uttryck av mänskligt vetande, översatt till kod.
- Det kunskapsbaserade kapitalets uppgång har även djupgående konsekvenser för sysselsättning och löneklyftor. En kunskapskapitalbaserad ekonomi belönar kompetenser och människor som utför icke-rutinmässiga manuella och intellektuella arbetsuppgifter, men kan också belöna investeringarna (som i sista hand äger mycket av det kunskapsbaserade kapitalet) på bekostnad av arbetstagarna.

Viktigaste rekommendationerna

- Att de viktigaste ramvillkoren är rätt utformade för investeringar i kunskapsbaserat kapital är väsentligt och kan vara en billig åtgärd för de politiska beslutsfattarna i statsfinansiellt avseende. Adekvat utformade ramvillkor är viktiga, om man vill skapa och behålla högkvalificerade befattningar i globala värdekedjor.
- Välfungerande varu- och arbetsmarknader samt system för nystartade företags skuld- och aktiekapitalfinansiering är viktiga för stimulans av investeringar i kunskapsbaserat kapital. Konkurslagstiftning, som inte överdrivet bestraffar obestånd, har också stor betydelse. Om man mildrar de strängaste konkurslagarna från den högsta nivån till OECD-genomsnittet, skulle det kunna öka kapitalflödet till patentsökande företag med ca 35 procent.
- De politiska beslutsfattarna bör anlägga ett bredare perspektiv på begreppet "innovation", bortom den konventionella synen, där Fo&U spelar huvudrollen. Andra former av kunskapsbaserat kapital, t.ex. mönster, dataprogram och organisationsprocesser, bör också omfattas av programmen på området.
- Man bör välja en policy som göra det lättare för företagen att ta fram och marknadsföra nya koncept genom att sänka kostnaderna för misslyckanden och uppmuntra företagen att testa nya tillväxtchanser.
- Utformningen av skattelättnaderna för Fo&U bör ses över och bl.a. bli mer inriktad på sådana företag som står utanför de multinationella koncernerna och som saknar dessas globala skatteplaneringsmöjligheter, samtidigt som man inskränker de oavsiktliga skattelättnaderna för de multinationella koncernerna på grund av utnyttjandet av investeringar i kunskapsbaserat kapital.
- Regeringarna kan vidta åtgärder för att underlätta företagets redovisning av investeringar i kunskapsbaserat kapital. På kort sikt rekommenderas länderna att ta fram kompletterande åtgärdspaket via satellitkonton, för att bibehålla möjligheten till internationella BNP-jämförelser.
- Konkurrenspolicyn bör säkerställa verklig konkurrens mellan plattformslieferantörena; onödigt konkurrensbegränsande varumarknadsbestämmelser ska tas bort; sådan konkurrenslagstiftning som skyddar och stimulerar innovationer ska omsättas i praktiken.

- Att skapa ekonomiskt värde ur stora dataserier ligger på den kommersiella innovationsverksamhetens toppnivå. OECD-länderna s regeringar måste göra mer för att genomföra konsekvent utformade program på områden som privatlivsskydd, öppen tillgång till data, informations- och kommunikationsteknik (IT), infrastruktur och IT-kompetenser.
- I ekonomier, som i allt högre grad baseras på kunskapstillgångar, måste upphovsrättslagstiftningen kopplas till konkurrensfrämjande strävanden och effektivisering av rättsordningen på området. Det bör också vidtas åtgärder för att komma till rätta med urholkningen av patentkvaliteten (kontroll av att patenten beskriver verkligt nyskapande, till exempel). Det finns ett behov av ökat ömsesidigt erkännande och bättre jämförbarhet från ett upphovsrättsligt system till ett annat.

© OECD

Denna sammanfattning är inte en officiell OECD-översättning.

Reproduktion av denna sammanfattning är tillåten, om OECD:s upphovsrätt och publikationens titel på originalspråket nämns.

Flerspråkliga sammanfattningar är översatta utdrag ur OECD-publikationer, som ursprungligen publicerats på engelska och franska.

De kan beställas gratis från OECD:s nätbokhandel www.oecd.org/bookshop

Närmare upplysningar lämnas av OECD Rights and Translation unit, Public Affairs and Communications Directorate: rights@oecd.org , fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, F-75116

Paris, Frankrike

Besök vår webbplats www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD (2013), *Supporting Investment in Knowledge Capital, Growth and Innovation*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264193307-en